

GRENSCORRIDOR N69

Afsprakenkader Gebiedsopgave Grenscorridor N69

ZUIDOOSTVLEUGEL
BRABANTSTAD®

Afsprakenkader Gebiedsopgave Grenscorridor N69

Een proces naar een integrale gebiedsontwikkeling

9 december 2009

Voorwoord

Partijen leven zich in, in elkaars belangen. Dit is de crux van het proces van brede belangenbenadering dat begin 2009 is ingezet om te komen tot een oplossing voor de problematiek in de Grenscorridor N69, één van de vijf deelgebieden van de Zuidoostvleugel BrabantStad. Dit besluitvormingsproces heeft de provincie opgestart met de verschillende belangenpartij in dit gebied. De partijen in dit proces zijn divers, van gemeente Valkenswaard tot de Kamer van Koophandel en van het Waterschap tot Natuurmonumenten. Het is een mix van partijen om samen te komen tot integraal maatregelenpakket om de verkeersproblematiek in de regio te verminderen.

In dit proces, willen we meer dan alleen een oplossing voor de verkeersproblematiek waarin elkaars belangen zijn vertegenwoordigd. Het gaat daarbij ook om de luchtkwaliteit, gezondheid, recreatie, natuur, landschap, landbouw en economie. Samen geven we de Grenscorridor een ruimtelijke impuls. Door de betrokkenheid van de organisaties en de wil om eruit te komen, ligt er aan het einde een gedragen en gedegen integraal pakket van maatregelen wat de toets bij Raad van State kan doorstaan. Met dit Afsprakenkader willen we de betrokkenheid en de wil om eruit te komen onderstrepen. Samen op weg naar een Gebiedsakkoord Grenscorridor N69.

Namens het Bestuurlijk Overleg Grenscorridor N69,

Gedeputeerde Cora van Nieuwenhuizen

Inhoudsopgave

Voorwoord

1	Inleiding	1
1.1	Doel van het Afsprakenkader Grenscorridor N69	1
1.2	Totstandkoming van het Afsprakenkader	1
1.3	Status van het Afsprakenkader	2
2	Brede Gebiedsopgave Grenscorridor N69	3
2.1	Probleemstelling Gebiedsopgave N69	3
2.2	Doelstelling	4
2.3	Ambities van Gebiedsopgave Grenscorridor N69	5
2.3.1	Behartigen van alle belangen gedurende het gehele proces	5
2.3.2	Een zorgvuldige afweging en een voorvarende aanpak	6
2.3.3	Komen tot gezamenlijke voorkeur voor één integraal maatregelenpakket	6
2.3.4	Afspraken vastleggen in ‘Gebiedsakkoord Grenscorridor N69’ en Structuurvisie	6
2.4	Fasering proces en procedure bij de Gebiedsopgave Grenscorridor N69	7
2.4.1	Onderzoeksfase: plan-m.e.r. en Structuurvisie	7
2.4.2	Uitvoeringsfase	8
2.5	De essentie van hoofdstuk 2	9
3	Inhoud	10
3.1	Integraal maatregelenpakket	10
3.2	Plangebied Gebiedsopgave Grenscorridor N69	10
3.3	Werkwijze	11
3.3.1	Samenstelling van pakketten	11
3.3.2	Afweging van pakketten	12
3.4	Inventarisatie van mogelijke maatregelen	13
3.4.1	Overige Ruimtelijke Maatregelen	13
3.4.2	Verbetermaatregelen	14
3.4.3	Infrastructurele maatregelen binnen oplossingsgebieden	15
3.5	Korte termijn maatregelen	18
3.6	Parallel lopende ontwikkelingen	19
3.7	De essentie van hoofdstuk 3	20
4	Proces	21
4.1	Op weg naar een ‘Gebiedsakkoord Grenscorridor N69’	21
4.2	Vanuit belangen samenwerken in vertrouwen	21
4.2.1	Duidelijke inhoudelijk vertrekpunt	21
4.2.2	Duidelijke afbakening van het aantal partijen	22
4.2.3	Pro-actief en transparant	22
4.2.4	Terugkoppeling achterban	22

4.2.5	Integrale betrokkenheid vanuit partijen	22
4.2.6	Continuïteit	23
4.2.7	Tempo vasthouden	23
4.2.8	Er is maar één onderhandelingstafel	23
4.2.9	Pakketonderhandeling, alles in één.	23
4.2.10	Evaluatie en monitoring	23
4.2.11	Gezamenlijk onderzoeken en resultaten delen	24
4.3	Het proces is leading, procedures zijn ondersteunend	24
4.3.1	Kennisgeving en raadpleging Structuurvisie en plan-MER	24
4.3.2	Opstellen, inspraak, toetsing en vaststelling Structuurvisie en plan-MER	25
4.4	Samen over de eindstreep, gezamenlijke besluitvorming	25
4.4.1	Besluitvorming in bestuurlijke bijeenkomsten	25
4.4.2	Betrokkenheid, draagvlak en commitment	26
4.4.3	Indicatieve planning vervolgproces	26
4.5	De essentie van hoofdstuk 4	27
5	Organisatie en financiering	28
5.1	Organisatie	28
5.2	Financiering	29
5.3	Ondersteuning	29
6	Communicatie	31
6.1	Interne communicatie	31
6.2	Externe communicatie	31
6.3	Communicatiestrategie	32
6.4	De essentie van hoofdstuk 5	32

1 Inleiding

1.1 Doel van het Afsprakenkader Grenscorridor N69

Het doel van dit Afsprakenkader is het beschrijven en vastleggen van de koers voor de Gebiedsopgave Grenscorridor N69. Het document geeft inzicht in de stand van zaken rondom de Gebiedsopgave Grenscorridor N69 tot en met december 2009. Daarnaast wordt beschreven wat nodig is om tot een gedragen integrale oplossing te komen met de daarvoor benodigde procedures en onderzoeken. Met dit Afsprakenkader wordt de startfase van de Gebiedsopgave afgerond en wordt de basis gelegd voor de vervolgfase. De fase waarin gewerkt wordt naar een breed gedragen voorkeursoplossing in de vorm van een integraal maatregelenpakket. Met als doel om de inhoud van deze voorkeursoplossing en afspraken over de uitvoering daarvan vast te leggen in een gezamenlijk gedragen 'Gebiedsakkoord Grenscorridor N69'.

Het Afsprakenkader Grenscorridor N69 beschrijft daarvoor:

- het procesmatige, inhoudelijke en procedurele startpunt voor het proces dat leidt tot een integrale oplossing voor de Gebiedsopgave Grenscorridor N69
- afspraken over de wijze waarop daarbij gezamenlijk gewerkt wordt in termen van besluitvorming, mandaat, inzet en commitment van de partners.

1.2 Totstandkoming van het Afsprakenkader

Op 29 november 2008 heeft Minister Eurlings de N69 overgedragen aan de provincie Noord-Brabant. Hiermee heeft de provincie Noord-Brabant de verantwoordelijkheid voor de N69 gekregen. De provincie heeft het initiatief genomen om de problematiek in de Grenscorridor N69 op te pakken.

Conform de afspraken die daarover zijn gemaakt in het overdrachtsbesluit¹ met het Rijk is de provincie gestart met de voorbereidingen voor het bereiken van een oplossing voor het gebied. De Grenscorridor maakt daarbij onderdeel uit van de Zuidoostvleugel BrabantStad ofwel de Brainportregio. De voorbereidingen zijn gestart vanuit een brede belangen benadering. Het proces moet leiden tot een integraal pakket van maatregelen die de problemen in het gebied het hoofd biedt en met de intentie voor alle onderstaande betrokken partijen meerwaarde te bereiken.

¹ Overeenkomst tussen de staat en de provincie Noord-Brabant betreffende de overdracht van het beheer en onderhoud van de Rijkswegen N768 en N69 in de gemeenten Waalre, Valkenswaard en Bergeijk.

De betrokken partijen zijn:

- Provincie Noord-Brabant	- Provincie Limburg (België)
- Samenwerkingsverband Regio Eindhoven	- Waterschap de Dommel
- Gemeente Valkenswaard	- Rijkswaterstaat Noord-Brabant
- Gemeente Waalre	- Brabantse Milieufederatie
- Gemeente Bergeijk	- Natuurmonumenten (+ Staatsbosbeheer en Brabants Land
- Gemeente Heeze-Leende	schap)
- Gemeente Eindhoven	- Actiegroep N69
- Gemeente Veldhoven	- BZW/KvK
- Gemeente Eersel	- EVO/TLN
- Vlaamse Overheid (België)	- ZLTO
- Gemeente Lommel (België)	- Recron

In 2004 is door gemeente Valkenswaard, Veldhoven, Waalre, Eersel, Bergeijk, Heeze-Leende, het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven en provincie Noord-Brabant een intentieovereenkomst N69 ondertekend. Daarin hebben deze partijen met elkaar afgesproken dat ze gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de oplossing van de N69 problematiek en is een voorkeursoplossing uitgewerkt met de realisatie van een Westparallel als meest ingrijpende maatregel. Daarover is later verder afgesproken dat na overdracht van de N69, de provincie Noord-Brabant een m.e.r. procedure zou starten.

Vanaf 2008 is provincie Noord-Brabant hiervoor in samenwerking met betreffende gemeenten en een aantal belangenorganisaties met de voorbereidingen gestart. Uit deze voorbereidingen bleek als snel dat de opgave te complex is om de problemen sectoraal op te lossen, zonder alle belanghebbenden daarbij te betrekken. Op basis daarvan is samen met de diverse stakeholders besloten om de N69 problematiek als een integrale Gebiedsopgave te gaan beschouwen waarbij vanuit een brede belangen benadering naar een integrale oplossing op zoek wordt gegaan.

Vanaf 2009 is gewerkt aan deze integrale Gebiedsopgave Grenscorridor N69. Gedurende het proces zijn daarbij de volgende resultaten bereikt:

- Toegenomen vertrouwen en commitment en een bredere scope waarin oplossingen gezocht worden.
- Erkenning van het leefbaarheidsprobleem.
- Inzicht in elkaars belangen, in kaart gebracht in een belangenmatrix.
- Inventarisaties van mogelijke integrale oplossingsrichtingen en mogelijke maatregelen daarbinnen benoemd..
- Deze maatregelen geordend naar type:
 - aanleg nieuwe/reconstructie bestaande infrastructuur,
 - verbetermaatregelen en
 - overige ruimtelijke opgaven.

- Plan van aanpak voor een inhaalslag op de overige ruimtelijke maatregelen².
- Geformuleerde onderzoeksvragen voor vervolgproces en de onderzoeksmethodiek, opgenomen in een concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.
- Geïnformeerde achterbannen door twee regiobijeenkomsten, website, nieuwsbrieven en presentaties aan raden, achterbannen en bewoners.
- Concept Notitie Reikwijdte & Detailniveau voor plan m.e.r. waarin inhoud en procedure zijn omschreven.
- Afsprakenkader Gebiedsopgave Grenscorridor N69 waarin de gemaakte afspraken zijn omschreven.

1.3 Status van het Afsprakenkader

Het Afsprakenkader is als concept definitief besproken op 4 december. Op 16 december wordt het Afsprakenkader naar de bestuurders verstuurd. In de periode van 17 december tot 28 januari is de raadpleging van de besturen en informeren van de achterbannen (ondersteund door procesteam). Op 10 februari 2010 wordt het vastgesteld door de bestuurders door middel van een handtekening.

In de periode van 17 december tot 28 januari kunnen reacties op het Afsprakenkader verstuurd worden naar N69@brabant.nl waarop het procesteam actief zal reageren.

² De betrokken partijen erkennen dat de ruimtelijke maatregelen die voor een extra kwaliteitsimpuls in het gebied moeten zorgen, niet in voldoende mate aanwezig zijn. Dit is een onderdeel van de Gebiedsopgave, vandaar dat hierin een inhaalslag wordt georganiseerd. Dit loopt parallel aan het plan m.e.r. traject zodat resultaten goed geborgd zijn

2 Brede Gebiedsopgave Grenscorridor N69

2.1 Probleemstelling Gebiedsopgave N69

De Grenscorridor N69 kampt met, door iedereen erkende, leefbaarheids- (luchtkwaliteit, geluid en veiligheid) en bereikbaarheidsknelpunten (lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau). Deze en andere ruimtelijke (inpassing natuur, landschapbeleid en open agrarisch gebied) knelpunten moeten integraal worden aangepakt en opgelost.

Als gevolg van de N69 kent de grensregio een groot leefbaarheids- en bereikbaarheidsprobleem dat zich met name manifesteert in de kernen Aalst/Waalre en Valkenswaard. Inmiddels voelt de gehele regio de gevolgen. Over de oplossing van dit probleem wordt al meer dan 30 jaar gesproken en gestudeerd. Op 29 november 2008 is de N69 door het Rijk overgedragen aan de provincie Noord-Brabant. Hierdoor is de regio minder afhankelijk geworden van het Rijk en kan provincie Noord-Brabant, als eigenaar en beheerder van deze weg, het initiatief nemen voor de aanpak van de problematiek. Dit wil de provincie samen met haar regionale partners voortvarend maar ook zorgvuldig en op een duurzame wijze doen.

De voorbereidingen daarvoor zijn in 2008 gestart met de regionale studie: “Gebiedsopgave Grenscorridor N69” als onderdeel van de pilot MIRT-verkenning Zuidoostvleugel Brabantstad³.

In dit rapport wordt geadviseerd het bereikbaarheids- en leefbaarheidknelpunt niet sectoraal maar integraal vanuit de Grenscorridor als gebied met een brede belangenbenadering in te steken om een duurzame oplossing te borgen.

- Breed wat betreft inhoud (integraliteit en gebiedsgericht),
- Breed wat betreft zoekgebied voor lange termijn oplossingen (robuustheid),
- Breed wat betreft betrokkenheid van partijen (draagvlak).

De brede belangenbenadering sluit aan op de adviezen die door de commissie Elverding⁴ – ter versnelling van de uitvoering van complexe projecten - daarover zijn gedaan.

³ De Grenscorridor betreft een deelgebied van de Zuidoostvleugel Brabantstad of wel Brainport regio en vervult vanuit die optiek een belangrijke functie in de (internationale) bereikbaarheid binnen de ELAT-driehoek en het bieden van een kwalitatief hoogstaand woon- en leefklimaat voor de inwoners in de gehele Zuidoostvleugel/Brainportregio

2.2 Doelstelling

Doel van de Gebiedsopgave Grenscorridor N69 is het integraal en robuust versterken van de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied. Voor de versterking van deze kwaliteiten, inclusief het oplossen van de leefbaarheids- en bereikbaarheidsknelpunten, wordt een collectief gedragen pakket van integrale maatregelen opgesteld. Een maatregelenpakket bestaande uit:

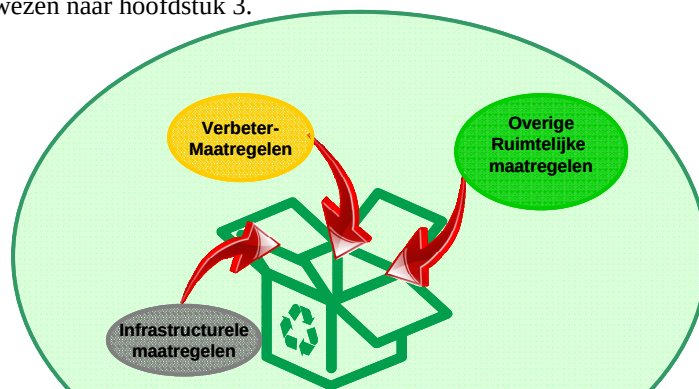
- Verbetermaatregelen;
- Infrastructurele maatregelen;
- Overige ruimtelijke maatregelen (landschap, natuur, water, recreatie, landbouw, wonen en werken).

Verbetermaatregelen betreffen verkeers- en vervoerskundige maatregelen waarmee de bereikbaarheid en leefbaarheid verbeterd wordt zonder grootschalige aanpassingen aan bestaande infrastructuur of nieuwe infrastructuur.

Infrastructurele maatregelen betreffen herstructureringsmaatregelen van bestaande infrastructuur en/of de aanleg van nieuwe infrastructuur. Inclusief verleggingen of mogelijk verdiepte ligging van infrastructuur,

Overige Ruimtelijke Raatregelen betreffen geen infrastructurele of verkeers- en vervoerskundige maatregelen, maar maatregelen op het gebied van landschap, natuur, landbouw, water, recreatie, wonen en werken.

Voor een nadere toelichting op deze maatregeltypen en de wijze waarop integrale maatregelpakketten worden samengesteld en toegewerkt wordt naar een collectief integraal gedragen pakket, of te wel een voorkeurspakket, wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

⁴ Commissie Elverding heeft in opdracht van het Rijk onderzocht hoe de besluitvorming van infrastructurele projecten kan worden versneld. De resultaten daarvan staan beschreven in het adviesrapport: Sneller en Beter, 2008. Op hoofdlijnen wordt daarin gesteld dat door een gebiedsgerichte insteek middels getrechterde besluitvorming het beste gewerkt kan worden naar een voorkeursalternatief/oplossingsrichting dat een breed draagvlak kent.

Figuur 1: Integraal pakket van maatregelen

2.3 Ambities van Gebiedsopgave Grenscorridor N69

Met meer dan twintig organisaties wordt vormgegeven aan de Gebiedsopgave. In dit proces is afgesproken dat de oplossing tot stand komt via de brede belangenbenadering. Dat wil zeggen; dat alle partijen meerwaarde zien in het uiteindelijke pakket. Het pakket moet integraal en robuust zijn en draagvlak hebben bij alle betrokken partijen. Dat maakt het extra complex, maar als een oplossing er komt dan is dat ook gelijk een oplossing waar iedereen zich aan wil houden. En dat is de drijvende kracht; samen tot betere besluitvorming komen. Om dit proces tot een bevredigend resultaat te brengen zijn vier ambities bepaald.

Onze ambities zijn:

- behartigen van alle belangen gedurende het gehele proces;
- een zorgvuldige afweging en een voortvarende aanpak;
- komen tot gezamenlijke voorkeur voor één integraal maatregelenpakket;
- afspraken vastleggen in een ‘Gebiedsakkoord Grenscorridor N69’ en Structuurvisie.

2.3.1 *Behartigen van alle belangen gedurende het gehele proces*

De partijen hebben de ambitie om in deze integrale Gebiedsopgave een zogenaamde ‘brede belangen benadering’ te doorlopen. Deze aanpak is gebaseerd op het Mutual Gains Approach (MGA) en heeft als belangrijk kenmerk dat het op basis van belangen op zoek gaat naar de wederzijdse meerwaarde:

- Traditionele onderhandelingen op basis van standpunten leiden te vaak tot compromissen waar één of meerdere partijen zich door te kort gedaan voelen en om die reden uit het proces stappen en de weg naar de rechter inslaan.
- MGA onderhandelingen gaan op basis van belangen, omdat belangen zelden tegengesteld zijn maar juist verschillend zijn. Door oprechte interesse in elkaars belangen te tonen wordt het vinden van (creatieve) oplossingen mogelijk. In MGA onderhandelingen streeft de groep naar winst voor alle partijen, unanimitéit, zonder bij één partij een veto te leggen.

Het behartigen van alle belangen heeft als gevolg dat alle inhoudelijke issues in de oplossing zitten, dit maakt het draagvlak voor de oplossing en de robuustheid van het eindresultaat groter. Het vergrootte vertrouwen leidt tot een duurzame relatie die een beter klimaat schept voor uitvoering van de afspraken.

De brede belangen benadering wil voorkomen dat een (sectoraal) onder grote druk tot stand gekomen akkoord uiteindelijk toch door een aantal betrokken partijen voor de rechter wordt aangevochten. De ambitie is duidelijk; samen over de finish!

2.3.2 *Een zorgvuldige afweging en een voorvarende aanpak*

Hoewel de druk op het starten van de uitvoering van maatregelen erg groot is, is ook het geluid ‘doe het nu wel goed, want dit is onze laatste kans’ duidelijk hoorbaar. Dat betekent in de praktijk dat alle procedures zo snel mogelijk in beeld worden gebracht en worden voorbereid. Er wordt gestart met onderzoeken en rapportages. Maar de stukken worden pas formeel in procedure gebracht als de gezamenlijke partijen de kwaliteit goed genoeg vinden.

Nu is kwaliteit onder andere afhankelijk van tijd en geld. Naarmate er minder tijd beschikbaar is, nemen de kosten voor externe inhuur van expertise toe. De factoren beschikbare tijd en geld hebben dus invloed op de zorgvuldigheid en voortvarendheid van het proces.

2.3.3 *Komen tot gezamenlijke voorkeur voor één integraal maatregelenpakket*

De partijen hebben zich ten tijde van het opstellen van de studie “Gebiedsopgave Grenscorridor N69” (22 februari 2009) gerealiseerd dat het oplossen van complexe leefbaarheids- en bereikbaarheidsproblemen niet sectoraal (lees verkeerskundig) kan worden gerealiseerd. Dat heeft niet alleen te maken met de verwevenheid van de bereikbaarheidsproblemen met de leefbaarheidproblemen (geluid, luchtkwaliteit, sluipverkeer) en ruimtelijke kwaliteit. Maar ook met de overige ruimtelijke opgaven in en ambities van de regio m.b.t. natuur, water, wonen, werken, landbouw, recreatie en toerisme en cultuurhistorie.

Alleen als alle inhoudelijke onderdelen op een goede manier in een maatregelenpakket zitten heeft het kans van slagen. De deelnemende partijen hebben daarom de ambitie om in het najaar van 2010 te komen tot één (of enkele) breed gedragen integraal voorkeurspakket van maatregelen.

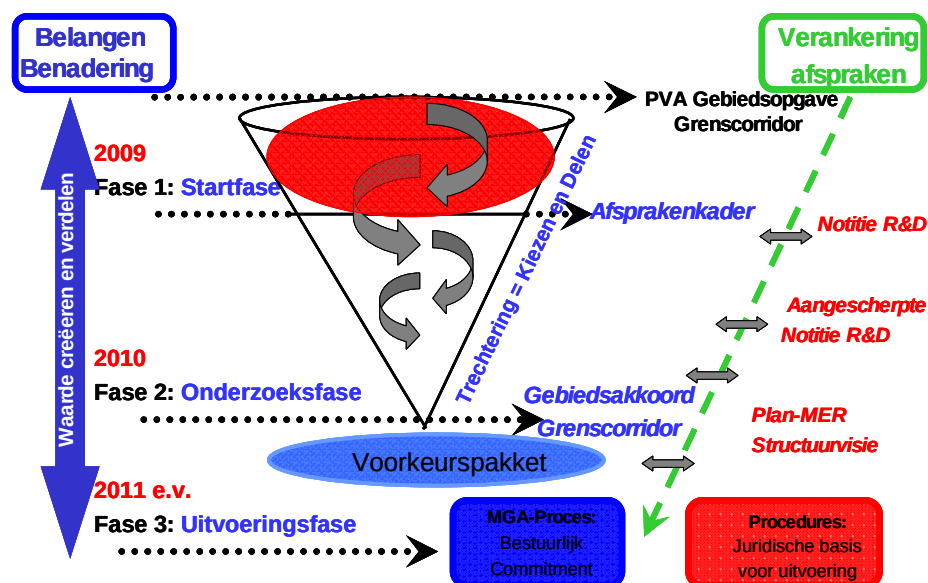
2.3.4 *Afspraken vastleggen in ‘Gebiedsakkoord Grenscorridor N69’ en Structuurvisie*

Afspraken over de inhoud en uitvoering van het integrale voorkeurspakket van maatregelen willen de betrokkenen verankeren in een gezamenlijk vast stellen ‘Gebiedsakkoord Grenscorridor N69’. Om aan de hand daarvan de uitvoering van het integraal voorkeurspakket van maatregelen voortvarend op te kunnen pakken.

Ter ondersteuning van een zorgvuldige afweging bij dit proces hebben betrokkenen besloten een Structuurvisie op te stellen. Daaraan gekoppeld wordt een plan m.e.r. procedure doorlopen. Dit omdat de structuurvisie voor de Gebiedsopgave Grenscorridor N69 naar verwachting kaderstellend is voor (mogelijk) m.e.r.-plichtige activiteiten (b.v. aanleg van een nieuwe weg, functiewijziging landelijk gebied) en omdat de structuurvisie mogelijk ook kaderstellend is voor activiteiten waarvoor een passende beoordeling moet worden opgesteld, vanwege verwachte significante effecten op een Natura 2000-gebied. Vanwege het bovenregionale belang van deze Gebiedsopgave is daarbij afgesproken dat de te ontwikkelen Structuurvisie een herziening van de Provinciale Structuurvisie betreft.

2.4 Fasering proces en procedure bij de Gebiedsopgave Grenscorridor N69

In onderstaand figuur zijn het proces en de procedures schematisch weergegeven. Het figuur laat zien dat vanuit het brede belangen benaderingsproces gewerkt wordt naar een breed gedragen en “integraal voorkeurspakket van maatregelen”. De afspraken daarover zullen worden vastgelegd in een ‘Gebiedsakkoord’. Ter ondersteuning van dit proces wordt een Structuurvisie opgesteld, voor de ruimtelijk-planologische verankering van m.e.r.-plichtige maatregelen uit het voorkeurspakket wordt een plan-m.e.r. procedure doorlopen.

Figuur 2: Fasering vervolgproces en procedure

2.4.1 Onderzoeksfase: plan-m.e.r. en Structuurvisie

Voor het starten van de plan-m.e.r. procedure is een concept Notitie van Reikwijdte en Detailniveau opgesteld. In deze notitie zijn, op basis van het

voorliggend Afsprakenkader, de inhoudelijke, procedurele en methodologische stappen van de te doorlopen plan-m.e.r. procedure nader uitgewerkt.

Vervolgens wordt het plan-MER opgesteld conform de werkwijze voorgesteld in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en eventueel aangevuld vanuit de raadpleging en het advies van de commissie m.e.r.

Het plan-MER voor de Gebiedsopgave Grenscorridor N69 heeft als belangrijkste doel de mogelijke oplossingen te onderzoeken en deze gemotiveerd terug te brengen tot één of enkele voorkeursoplossingen voor nadere uitwerking en ruimtelijk planologische vastlegging in het vervolgtraject.

Het plan-MER wordt opgesteld voorafgaand aan/parallel met het opstellen van de ontwerp-structuurvisie. Beide hebben interactie met elkaar.. Het plan-MER motiveert vanuit milieuoptiek de keuzes die in de structuurvisie worden vastgelegd. Dit op het detailniveau en schaalniveau van de structuurvisie.

2.4.2 *Uitvoeringsfase*

Tijdens fase 3 kan worden gestart met de uitvoering van maatregelen uit het integraal voorkeurspakket. Een aantal maatregelen zullen direct kunnen worden opgepakt, zoals bijvoorbeeld verbetermaatregelen. Een aantal andere maatregelen zoals bijvoorbeeld aanleg van infrastructuur of een ruimtelijke opgave zijn mer-plichtig waarvoor nog vervolgprocedures moeten worden doorlopen, voordat gestart kan worden met de daadwerkelijke uitvoering van deze maatregelen.

Voor de vervolgprocedures bestaan drie opties:

- Inpassingsplan (provinciaal);
- Intergemeentelijk bestemmingsplan (intergemeentelijk);
- Bestemmingsplan(nen) (gemeentelijk).

Deze keuze hoeft op dit moment nog niet te worden gemaakt, maar naar verwachting in het najaar van 2010. Waar de structuurvisie naar verwachting nog het gehele gebied van de grenscorridor beslaat en de gehele Gebiedsopgave (bereikbaarheid, leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteiten) als onderwerp heeft, zal naar verwachting de uitwerking in een inpassingsplan of bestemmingsplan zich richten op onderdelen. Bijvoorbeeld een eventuele nieuwe weg of ruimtelijke opgaven als bijvoorbeeld natuurontwikkeling. Indien in een inpassingsplan of bestemmingsplan een m.e.r.-plichtige activiteit concreet mogelijk wordt gemaakt, moet in het kader van r.o.-procedures een besluit-m.e.r. procedure worden doorlopen.

2.5 De essentie van hoofdstuk 2

Voor het aanpakken en oplossen van de leefbaarheid, bereikbaarheid en ruimtelijke knelpunten in de Grenscorridor N69 wordt een integraal collectief gedragen pakket van maatregelen opgesteld. De ambities zijn:

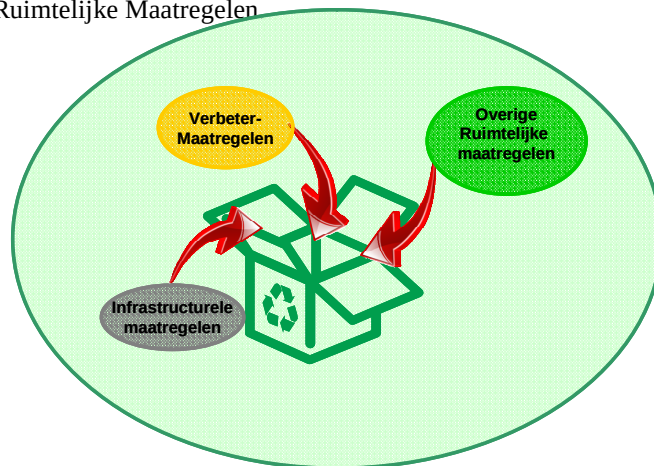
- Behartigen van alle belangen gedurende het gehele proces, door middel van de brede belangen benadering.
- Een zorgvuldige afweging en een voortvarende aanpak. De druk op het proces is groot maar het proces moet wel zorgvuldig doorlopen worden.
- Komen tot gezamenlijke voorkeur voor één integraal maatregelenpakket
- Afspraken over de inhoud en uitvoering van het integrale voorkeurspakket van maatregelen vastleggen in een 'Gebiedsakkoord Grenscorridor N69' en Structuurvisie.

3 Inhoud

3.1 Integraal maatregelenpakket

Het samenstellen van integrale maatregelpakketten en het komen tot een collectief gedragen voorkeurspakket staat centraal in de vervolgfase van deze Gebiedsopgave. Zoals in paragraaf 2.2 reeds benoemd bestaat een integraal maatregelenpakket uit een combinatie van drie typen van maatregelen, namelijk:

- Verbetermaatregelen
- Infrastructurele maatregelen
- Overige Ruimtelijke Maatregelen

Figuur 3: Integraal pakket van maatregelen

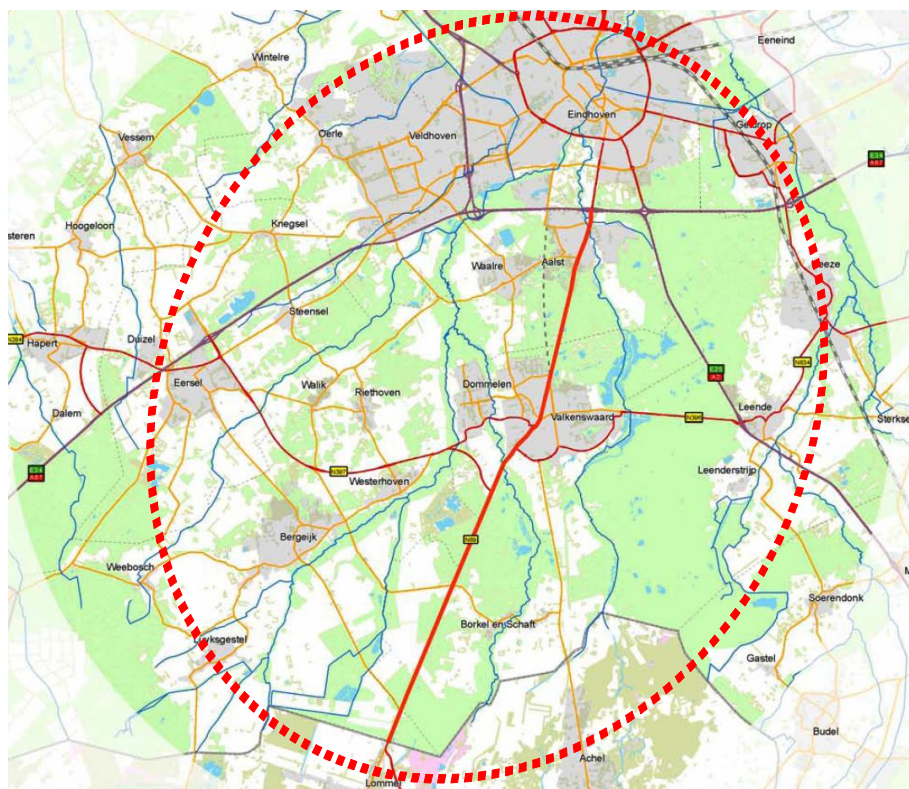
In dit hoofdstuk worden afspraken beschreven over het plangebied, de werkwijze bij het samenstellen en afwegen van integrale maatregelpakketten, een inventarisatie van mogelijke maatregelen en een inventarisatie van parallel lopende c.q. samenhangende ontwikkelingen in de Grensregio staan..

Voor de plan-m.e.r. procedure zijn deze afspraken verder uitgewerkt in een concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau om aan te sluiten op de procedurele eisen die een m.e.r.-procedure daaraan stelt.

3.2 Plangebied Gebiedsopgave Grenscorridor N69

Voor het samenstellen van integrale maatregelpakketten wordt bij deze Gebiedsopgave het plangebied zoals weergegeven in figuur 4 gehanteerd. Het betreft in noord-zuidelijke richting het gebied van Eindhoven tot en met Lommel (B) en in oost-westelijke richting het gebied van Leende tot en met

Eersel. Mogelijke maatregelen zullen voornamelijk binnen dit gebied worden genomen.

Bron ondergrond: Gebiedsopgave Grenschorridor N69 SRE/Raadhuis (februari 2009)

Figuur 4: Plangebied Grenschorridor N69

Indien maatregelpakketten binnen dit plangebied significante (negatieve) effecten hebben op de omgeving kunnen daarvoor nodige maatregelen, buiten dit plangebied, onderdeel gaan uitmaken van het integrale maatregelenpakket. Omgekeerd is ook mogelijk, namelijk dat niet specifiek regionale maatregelen, zoals bijvoorbeeld prijsbeleid, met een significant effect op knelpunten/kwaliteiten in het plangebied, onderdeel uit kunnen gaan maken van het integrale maatregelenpakket.

3.3 Werkwijze

3.3.1 Samenstelling van pakketten

De maatregeltypen kennen een onderlinge afhankelijkheid waar rekening mee moet worden gehouden bij het samenstellen van integrale maatregelenpakketten. Een bepaalde infrastructurele maatregel kan bijvoorbeeld de mogelijkheden voor bepaalde overige ruimtelijke maatregelen beperken of versterken en vice versa. Welke verbetermaatregelen ingezet worden hangt samen met welke keuze voor infrastructurele maatregelen wordt gemaakt en omgekeerd.

Om hier rekening mee te kunnen houden is afgesproken dat:

- bij het in beeld brengen van mogelijke Verbeter- en Infrastructurele maatregelen de zeven stappen van de 'Ladder van Verdaas' in samenhang doorlopen worden, waarbij het effect van deze maatregelen op de totale ruimtelijke kwaliteiten van de Grensregio centraal staat. Het integraal en zorgvuldig doorlopen van deze stappen kan middels een vraaggerichte aanpak vanuit een netwerkbenadering. Een dergelijke werkwijze sluit aan op de werkwijze zoals die bij het PVVP (Provinciale Verkeers- en Vervoers Plan) en de Netwerkanalyse BrabantStad is gehanteerd.
- bij het in beeld brengen van mogelijke Overige Ruimtelijke Maatregelen rekening wordt gehouden met mogelijke ruimtelijk structurerende effecten van mogelijke verbeter- en infrastructurele maatregelen, zoals bijvoorbeeld HOV-infrastructuur of nieuwe verbindingen.

Ladder van Verdaas

De Ladder van Verdaas houdt in dat bij het samenstellen van maatregelpakketten in volgorde van mogelijkheden van (1) de ruimtelijke ordening, (2) prijsbeleid, (3) openbaar vervoer, (4) mobiliteitsmanagement, (5) benutting en (6) aanpassing aan de bestaande infrastructuur, naar maatregelen wordt gezocht voordat wordt ingezet op (7) nieuwe infrastructuur om de bereikbaarheid te verbeteren.

Vraaggerichte aanpak

Een vraaggerichte aanpak houdt in dat bij de analyse van de verkeers- en vervoersstromen in de regio onderscheid wordt gemaakt naar typen vervoer (personen en goederen), naar herkomsten en bestemmingen (belangrijke relaties), naar motieven (woon-werk, zakelijk, onderwijs, recreatief, overig) en naar afstand (lokaal, regionaal, bovenregionaal en (inter)nationaal).

Aan de hand hiervan kan naar gerichte maatregelen voor diverse verkeers- en vervoerssoorten worden gezocht, die tegemoet komen aan de bereikbaarheidseisen en -wensen die door deze groepen daaraan worden gesteld.

Netwerkbenadering

Netwerkbenadering houdt in dat daarbij naar maatregelen wordt gezocht waarbij het totale verkeers- en vervoersnetwerk in beschouwing wordt genomen. Zowel het wegennetwerk, fietsnetwerk, het openbaar vervoer netwerk als ook de samenhang daartussen. De mogelijkheden van multimodaliteit en ketenmobiliteit zullen daarbij worden meegenomen.

3.3.2 Afweging van pakketten

Na het samenstellen van mogelijke integrale maatregelpakketten zal een beoordeling van deze maatregelenpakketten plaatsvinden gevolgd door een afweging die leidt tot een collectief gedragen voorkeurspakket van integrale maatregelen. Hierover is afgesproken dat dit gebeurt vanuit de volgende invalshoeken:

- In hoeverre lossen ze de problemen op en geven ze invulling aan de doelstellingen van de Gebiedsopgave?
- Welke (milieu)effecten hebben de oplossingen?
- Zijn de oplossingen duurzaam, robuust en toekomstvast?
- Behartigen de oplossingen de belangen van de diverse betrokken partijen?
- Zijn ze vanuit technisch en financieel opzicht uitvoerbaar?

3.4 Inventarisatie van mogelijke maatregelen

3.4.1 Overige Ruimtelijke Maatregelen

Met Overige Ruimtelijke Maatregelen worden maatregelen bedoeld om de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied te versterken. Het kan maatregelen betreffen op een diversiteit van aspecten: landschap, natuur, water, recreatie, landbouw, wonen, werken en voorzieningen. Uitgangspunt hierbij is de bestaande waarden zoveel mogelijk te behouden, te herstellen (waar nodig) en te versterken (waar mogelijk). Parallel lopende ontwikkelingen, b.v. in het kader van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur, vastgelegd in het Reconstructieplan of in vastgestelde bestemmingsplannen, vallen in eerste instantie niet onder ruimtelijke opgaven, tenzij de Gebiedsopgave een impuls kan betekenen in de realisatie ervan of de Gebiedsopgave raagt om een hero-verweging (zie ook verder bij de beschrijving van parallel lopende ontwikkelingen in paragraaf 3.5).

Met elkaar is geconstateerd dat voor het in beeld brengen van mogelijke Overige Ruimtelijke Maatregelen een inhaalslag moeten worden gemaakt. Hiervoor wordt een creatief werkproces gestart en is inmiddels een werkgroep geïnstalleerd die al een aantal keer bij elkaar is geweest. De opdracht en belangrijkste uitgangspunten van dit creatieve proces betreft:

De opdracht is het organiseren van een creatief proces dat leidt tot additionele maatregelen voor de gebiedsopgave, uitgaande van de probleemstelling zoals in afsprakenkader staat. Vanwege een optimale integratie van en duidelijke meerwaarde voor:

1. Groene en blauwe functies en stedelijke-, economische- en leefbaarheids-bereikbaarheidsfuncties en
2. De (vanuit diverse invalshoeken) goede en best mogelijke inpassing van bereikbaarheids-maatregelen (waaronder HOV) (betere, mooiere oplossingen)

Uitgangspunten

- Goede creatieve sessie(s), die plussen gaat opleveren voor iedereen.
- Dat de kwaliteit van de omgeving verbetert;(dat moet je kunnen beleven).
- Er moet voldoende waardevols inzitten voor iedereen
- Samenhang met bereikbaarheid-leefbaarheid oplossingsrichtingen

- Verschillende disciplines door de experts (landschap, verkeer, stedenbouw, natuur/blauw)
- Ook kijken naar oplossingen die over een periode van 50-80 jaar houdbaar zijn
- Dat de maatregelen worden uitgewerkt via duurzaamheidsprincipe; C2C, innovatief/duurzaam bouwen, Co2 neutraal, etc.

3.4.2 *Verbetermaatregelen*

Verbetermaatregelen zijn maatregelen, bedoeld om de mobiliteitsvraag zodanig te beïnvloeden dat deze (beter) aansluit op beleidsmatige doelstellingen en negatieve effecten ervan op het gebied van bereikbaarheid, doorstroming en leefbaarheid worden verminderd. Verbetermaatregelen zijn de de zogenaamde stap 1 t/m 5 maatregelen van de Ladder van Verdaas.

In het kader van de Gebiedsopgave heeft reeds een eerste inventarisatie van mogelijke verbetermaatregelen plaatsgevonden. Deze zijn ingedeeld op basis van de inspanning en effect. Maatregelen die een (relatief) kleine inspanning vereisen en effect hebben worden nader onderzocht (Standaard Pakket). Maatregelen die een grote inspanning vereisen (geld, draagvlakverwerving, procedures) en weinig effect opleveren, zijn (vooralsnog) niet kansrijk en worden (vooralsnog) niet verder beschouwd. Maatregelen die een groot effect hebben, maar ook een grote inspanning vereisen, zijn afweegbaar (Maximaal Pakket).

Allereerst wordt onderzocht welke vervoersstromen bij voorkeur beïnvloed moeten / kunnen worden door verbetermaatregelen (b.v. het woon-werk verkeer tussen Valkenswaard en Eindhoven), met welke combinatie van verbetermaatregelen effect kan worden bereikt en hoe groot dit effect is in termen van afname van verkeersvraag.

Nulplusmaatregelen / nulplusalternatief

Naast onderzoek van maatregelpakketten met nieuwe ruimtelijke ingrepen en (negatieve) milieueffecten moet worden onderzocht of het mogelijk is invulling te geven aan de doelstellingen van de Gebiedsopgave met een oplossing bestaande uit maatregelen zonder groot ruimtelijk beslag en met minder negatieve milieueffecten, het zogenaamde nulplusalternatief.

Het nulplusalternatief voor de Gebiedsopgave bestaat uit de verbetermaatregelen en overige nulplusmaatregelen, zoals kleinschalige aanpassing aan bestaande infrastructuur (bijvoorbeeld optimalisering kruispuntvorm, kruispuntinrichting, extra opstelstrook e.d., parallelbanen landbouw/recreatief verkeer).

Indien onderzoek uitwijst dat het nulplusalternatief geen reëel alternatief is, wordt deze niet als volwaardig alternatief verder onderzocht op gelijkwaardig niveau met de andere maatregelpakketten.

Verbetermaatregelen als onderdeel van de oplossingen

Wel worden verbetermaatregelen als flankerende maatregelen aan de oplossingen toegevoegd. Dit betreft maatwerk: afhankelijk van de in een oplossing gekozen infrastructurele maatregelen, wordt onderzocht welk pakket aan verbetermaatregelen daar bij past.

3.4.3 *Infrastructurele maatregelen binnen oplossingsgebieden*

Infrastructurele maatregelen hebben betrekking op aanpassing van bestaande infrastructuur in de vorm van bijvoorbeeld reconstructie, verdieping, verlegging en op aanleg van eventuele nieuwe infrastructuur. Deze maatregelen maken onderdeel uit van de stappen 6 en 7 van de Ladder van Verdaas.

Combinatie van maatregelen nodig

In het voortraject van de Gebiedsopgave is onderzocht of met maatregelen in een beperkt gebied (bijvoorbeeld alleen maatregelen in de kernen van Valkenswaard en Aalst, alleen een Westparallel of alleen opwaarderen van bestaande infrastructuur) voldaan kan worden aan de (bereikbaarheids- en leefbaarheids) doelstellingen van de Gebiedsopgave. Resultaten van eerdere onderzoeken laten zien dat dit niet mogelijk is. Het verkeer bestaat uit twee verkeersstromen: bovenregionaal/(inter) nationaal en lokaal. Beide stromen moeten worden beïnvloedt om de problemen op te kunnen lossen. Dit vraagt om een combinatie van maatregelen in de kernen van Valkenswaard, Aalst en Waalre (om de lokale verkeersstroom te beïnvloeden) en maatregelen buiten de kernen om het bovenregionale/(inter)nationale verkeer uit de kernen te leiden. Daarnaast is het ook vanuit de Gebiedsopgave aangegeven dat het noodzakelijk is om in brede zoekgebieden te zoeken naar integrale gebiedsoplossingen.

Oplossingsgebieden

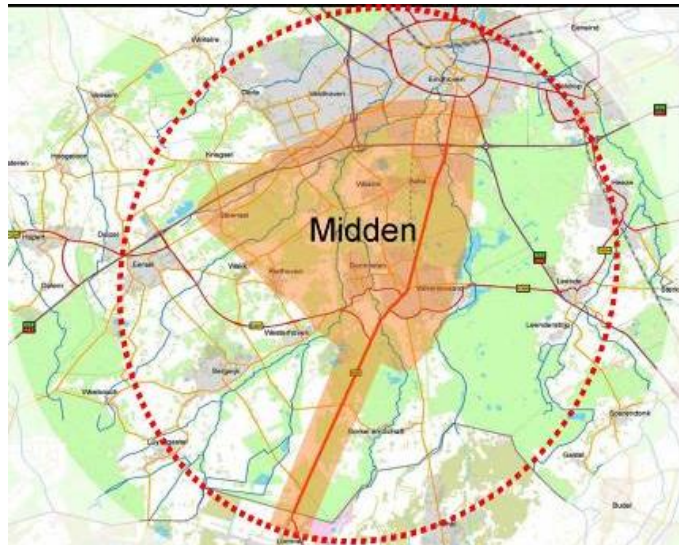
Binnen het plangebied van de Gebiedsopgave Grenscorridor zijn een aantal oplossingsgebieden gedefinieerd waarbinnen in de vervolgfase mogelijke infrastructurele maatregelen worden gedefinieerd en onderzocht. De volgende oplossingsgebieden worden daarbij onderscheiden: Midden, West, Oost en Oost+West.

Oplossingsgebied Midden

Binnen oplossingsgebied Midden wordt het regionale verkeer van de N69 afgeleid over een nieuwe weg ten westen van Valkenswaard en Waalre tussen de N69 en de A67 (bijvoorbeeld via de "Westparallel"). Dit kan gepaard gaan met:

- Verkeersmaatregelen in de kernen van Valkenswaard, Aalst en Waalre en/of
- Aansluitingen vanuit Valkenswaard en Waalre op een nieuwe weg of
- Andere verkeerskundige maatregelen tussen de kernen Valkenswaard/Dommelen Aalst en Waalre die lokale problemen oplossen.

Verkeerskundig aandachtspunt is de aansluiting op de A67 in relatie tot de ontsluiting van Veldhoven. Binnen oplossingsgebied Midden is het opwaarderen van de N69 en het geheel of gedeeltelijk aanleggen van de N69 in een tunnel door Aalst en/of Valkenswaard één van de mogelijkheden welke onderzocht moeten worden.

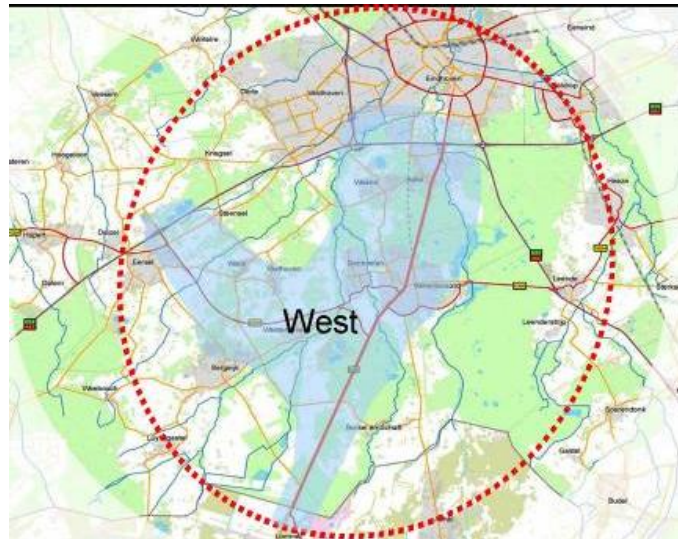

Figuur 5: Oplossingsgebied Midden

Oplossingsgebied West

In oplossingsgebied West wordt het regionale verkeer van de N69 afgeleid richting het westen. Onderzocht moet worden welke oplossingen hierbinnen passen. Te denken valt aan een opgewaardeerde N397 richting Eersel of een gedeeltelijk nieuwe weg (bijvoorbeeld over de Fressevenweg) of omlegging. Deze mogelijke oplossing moet gepaard gaan met verkeersmaatregelen in de kernen van Valkenswaard, Aalst en Waalre en/of andere verkeerskundige maatregelen tussen de kernen Valkenswaard / Dommelen, Aalst en Waalre die lokale problemen oplossen.

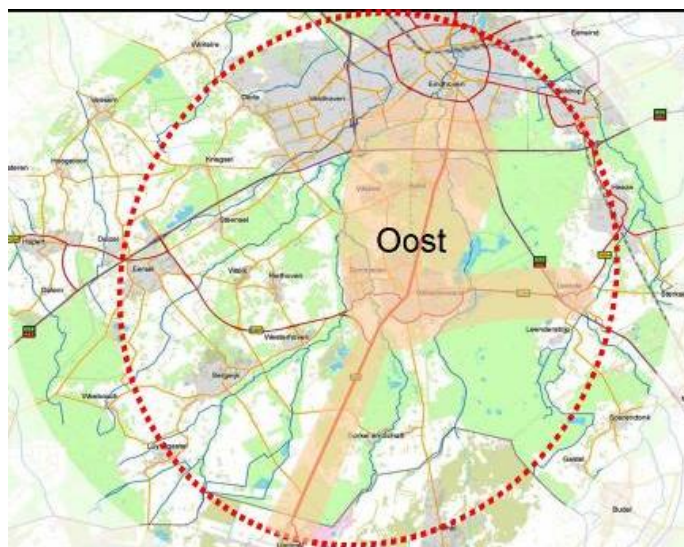
Verkeerskundige aandachtspunten bij dit oplossingsgebied zijn de aansluitingen bij het Stuivertje en op de A67 en de bereikbaarheid en leefbaarheid langs de N397. Gekeken moet worden of er aandachtspunten in België en Eindhoven te benoemen zijn.

Figuur 6: Oplossingsgebied West

Oplossingsgebied Oost

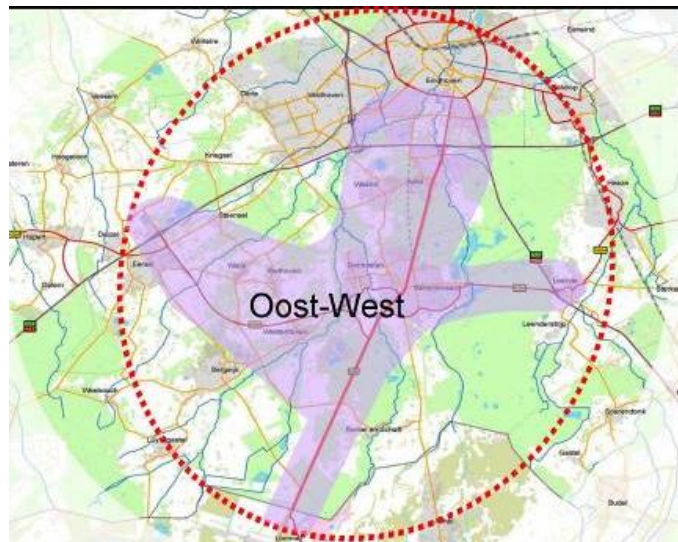
In oplossingsgebied Oost wordt het regionale verkeer van de N69 afgeleid richting het oosten. Onderzocht moet worden welke oplossingen hierbinnen passen. Te denken valt aan een opgewaardeerde N396 richting Heeze-Leende. Hiervoor kan het noodzakelijk blijken de Schaapsloop bij Valkenswaard op te waarderen of te vernieuwen. Dit moet gepaard gaan met verkeersmaatregelen in de kernen van Valkenswaard, Aalst en Waalre en/of andere verkeerskundige maatregelen tussen de kernen Valkenswaard/Dommelen Aalst en Waalre die lokale problemen oplossen. Verkeerskundig aandachtspunt is de afstemming op de aansluitingenstudie van Heeze-Leende op de A2. Gekeken moet worden of er aandachtspunten in België en Eindhoven te benoemen zijn.

Figuur 7: Oplossingsgebied Oost

Oplossingsgebied Oost+West

In oplossingsgebied Oost+West wordt het regionale verkeer afgeleid richting het westen en het oosten. Onderzocht moet worden welke oplossingen hierbinnen passen. Te denken valt aan een opgewaardeerde N397 richting Eersel en een opgewaardeerde N396 richting Heeze-Leende. Onderzocht moet worden of dan nog aanvullende maatregelen in de kernen van Valkenswaard, Aalst en Waalre nodig zijn. Verkeerskundige aandachtspunten zijn de capaciteit van het Stuivertje en aansluiting op de A67 bij Eersel, afstemming op de aansluitingen-studie van Heeze-Leende op de A2 en de bereikbaarheid en leefbaarheid langs de N397. Gekeken moet worden of er aandachtspunten in België en Eindhoven te benoemen zijn.

Figuur 8: Oplossingsgebied Oost-West

3.5 Korte termijn maatregelen

Maatregelen die bijdragen aan de Gebiedsopgave en nu al in gang gezet of zelfs uitgevoerd kunnen worden, moeten niet blijven liggen. Gedurende het proces wordt actief gezocht naar maatregelen die los van het plan- en besluitvormingstraject voor het grote geheel al uitgevoerd kunnen worden, de korte termijnmaatregelen. Het betreft over het algemeen kleinschalige maatregelen, die los van het ruimtelijk besluit en of realisatie voor nieuwe infrastructuur en/of ruimtelijke opgaven, uitgevoerd kunnen worden. Korte termijn maatregelen kunnen gezien worden als "quick-win" maatregelen en zijn communicatief positief ("er gebeurt iets"). Voorkomen moet worden dat korte termijn maatregelen inhoudelijk en procedureel interfereren met de plan- en besluitvorming voor de lange termijn maatregelen. Zo moeten geen korte termijn maatregelen genomen worden, die later teruggedraaid moeten worden, en/of die keuzes ten aanzien van lange termijn maatregelen onmogelijk maken. Procedureel aan-

dachtspunt is wel dat voorkomen moet worden dat een korte termijn maatregel gezien wordt als eerste onderdeel van een grotere lange termijn maatregel.

3.6 Parallel lopende ontwikkelingen

Definitie referentiesituatie

De Gebiedsopgave Grenscorridor N69 is een project over meerdere jaren.

Uitgangssituatie voor het onderzoek is de referentiesituatie in 2020.

De referentiesituatie is de huidige situatie plus de al parallel lopende ontwikkeling in het gebied. Deels hebben deze ontwikkelingen een relatie met de Gebiedsopgave (ruimtelijk en/of functioneel), deels niet.

In het kader van de Gebiedsopgave zal een overzicht worden gemaakt van de parallel lopende ontwikkelingen in het gebied, de relatie van deze ontwikkelingen met de Gebiedsopgave en de fase van plan- en besluitvorming of realisatie, waarin deze projecten zich bevinden. Hierbij wordt, conform de methodiek zoals gehanteerd in de Pilot MIRT-verkenning Zuidoostvleugel BrabantStad onderscheid gemaakt in drie categorieën:

- Doen: ontwikkelingen in uitvoering;
- Beslissen: ontwikkelingen in besluitvorming;
- Denken: ontwikkelingen in planvorming.

Per ontwikkeling wordt bekeken of:

- de ontwikkeling autonoom is en voor de Gebiedsopgave als gegeven geldt;
- de ontwikkeling een relatie heeft met de Gebiedsopgave en er afstemming noodzakelijk is in plan- en besluitvorming;
- de ontwikkeling beïnvloedt wordt door de Gebiedsopgave en er een heroverweging plaats moet vinden;
- de ontwikkeling kansen biedt voor de Gebiedsopgave en er onderdeel van uit kan maken.

Het procesteam Grenscorridor N69 neemt initiatief tot het afstemmen met de ruimtelijke plannen en programma's en bestaande beleidsinitiatieven die een relatie hebben tot de Gebiedsopgave. Voorlopig betreft het de volgende ontwikkelingen, gaande het proces kan deze opsomming veranderen:

- Realisatie van Ecologische Hoofdstructuur;
- Uitwerking en uitvoering van het Reconstructieplan (o.a. het kavelruil project Bergeijk en de plan- en besluitvorming in het kader van WILG, waaronder de kavelruil Valkenswaard-Waalre);
- Gemeentelijke of particuliere ruimtelijke ontwikkelingen;
- Uitvoering Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (BSL) en Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).
- Lage Heideweg;
- Aansluiting Veldhoven op de A67;
- Aansluiting Heeze-Leende op A2;

- Hoogwaardig Openbaar Vervoer Eindhoven-Valkenswaard (HOV, inclusief flankerende maatregelen, geplaatst in het bredere perspectief van de ketenbenadering);
- Netwerkprogramma BrabantStad en deelproject Zuidoostvleugel Brabant-Stad;
- Fietspad oude spoorbaantracé;
- Herinrichting Markt Valkenswaard, herinrichting Europalaan;
- Rotondes N397,
- Belgische projecten waaronder Spartacus. Deze projecten worden nog geïnventariseerd.

3.7 De essentie van hoofdstuk 3

Binnen het plangebied Grenscorridor N69 wordt breed en gezamenlijk gezocht naar integrale maatregelpakketten voor de gebiedopgave. Integraal betekent dat oplossingen voor de leefbaarheids- en bereikbaarheidsknelpunten en het versterken van natuur en landschap bestaan uit een combinatie van drie typen van maatregelen:

- Verbetermaatregelen,
- Infrastructurele maatregelen
- Overige ruimtelijke maatregelen

Aanpassing van bestaande infrastructuur en eventuele nieuwe infrastructuur worden binnen het plangebied onderzocht in vier oplossingsgebieden: Midden, Oost, West, Oost+West. Verbetermaatregelen en ruimtelijke opgaven worden in het gehele plangebied van de Grenscorridor gezocht.

De maatregelpakketten worden onderzocht, beoordeeld en onderling vergeleken met het doel om tot één integraal voorkeurspakket te komen voor verdere uitwerking, detailonderzoek en (uiteindelijk) ruimtelijk-planologische vastlegging.

4 Proces

4.1 Op weg naar een ‘Gebiedsakkoord Grenscorridor N69’

De Mutual Gains Approach (Brede Belangen Benadering) is en blijft leidend in het vervolgproces. MGA is de basis van waaruit gewerkt wordt naar een integraal voorkeurspakket, vastgelegd in een ‘Gebiedsakkoord Grenscorridor N69’ en een Structuurvisie. Op basis van wederzijds vertrouwen wordt met alle belangen rekening gehouden en draagvlak ontwikkeld. Dit betekent dat tijdens het vervolgproces vanuit de volgende drie principes gewerkt wordt:

- vanuit belangen samenwerken in vertrouwen;
- het proces is leading, procedures zijn ondersteunend;
- samen over de eindstreep, gezamenlijke besluitvorming.

4.2 Vanuit belangen samenwerken in vertrouwen

Samenwerken is niet vanzelfsprekend, daar is vertrouwen voor nodig. Maar vertrouwen bouwen als er veel (in potentie) conflicterende belangen tussen partijen bestaan is geen eenvoudige zaak. Het is daarom goed daar open over te zijn en de volgende spelregels met elkaar af te spreken. Om de belangen inzichtelijk te maken is door alle stakeholders een belangenmatrix ingevuld, waarin de belangen van de partijen zijn verwoord op de volgende issues:

- Bereikbaarheid doorgaand internationaal/bovenregionaal/regionaal/lokaal
- Sluipverkeer
- Relatie andere ontwikkelingen
- Goederenvervoer
- Sociale mobiliteit
- Geluidhinder
- Luchtkwaliteit
- Externe veiligheid/ verkeersveiligheid
- Landschap/natuur/water
- Woningbouw en werklocaties
- Aanblik N69/aantrekkelijkheid gemeenten
- Regionale economie/MIRT,Recreatie

4.2.1 Duidelijke inhoudelijk vertrekpunt

Het inhoudelijk vertrekpunt voor de Gebiedsopgave Grenscorridor N69 is beschreven in hoofdstuk 3 van dit Afsprakenkader. In de notitie van Reikwijdte en Detailniveau is dit vertrekpunt verder uitgewerkt. In januari 2010 wordt dit Afsprakenkader ter vaststelling aan de besturen van de Stakeholders voorgelegd en de notitie van Reikwijdte en Detailniveau ter raadpleging en advies. De achterbannen van de participerende organisaties worden hierover geïnfor-

meer. Na de gemeenteverkiezingen zal een aangescherpte versie van de notitie Reikwijdte en Detailniveau ter raadgeving en advies aan de nieuwe besturen en achterbannen worden voorgelegd.

4.2.2 *Duidelijke afbakening van het aantal partijen*

Alleen partijen met een aanzienlijk en aantoonbaar belang worden bij het proces betrokken. De huidige samenstelling is bepaald op basis van de (issues van de) belangenmatrix.

Blijkt er gedurende het vervolgproces een verbreding nodig te zijn, dan kunnen er ook nieuwe partijen aan het proces worden toegevoegd.

Het proces is in principe afgebakend tot de partijen die de "Verklaring Afsprakenkader Gebiedsopgave Grenscorridor N69" hebben ondertekend.

Mocht de samenstelling van het bestuurlijk overleg dusdanig veranderen dat er veel nieuwe bestuurders aan tafel zitten, wordt MGA opnieuw geïntroduceerd.

4.2.3 *Pro-actief en transparant*

Partijen doen een uiterste inspanning doen om verrassingen te voorkomen. Negatieve verrassingen zijn namelijk een bedreiging voor het proces.

Dat wil zeggen dat alle partijen vroegtijdig melding maken van zaken die impact kunnen hebben op het proces van ons project. Dat kunnen andere projecten zijn, lopende en eventueel te starten procedures daarvoor, maar ook veranderende bestuurlijke verhoudingen.

4.2.4 *Terugkoppeling achterban*

Stakeholders zijn zelf verantwoordelijk voor terugkoppeling naar de achterban. De betrokken partijen zijn zelf verantwoordelijk om de achterbannen goed te informeren, dit kan vanuit het centrale procesteam worden gefaciliteerd.

4.2.5 *Integrale betrokkenheid vanuit partijen*

Bestuurders en ambtenaren uit één organisatie werken als één team samen. Zij informeren elkaar onderling, zorgen voor de benodigde capaciteit en aanwezigheid bij overleggen. Dit vraagt om een brede betrokkenheid van de organisaties.

Met alle partijen (inclusief de gemeenten) zullen met afdelingshoofden, gemeentesecretarissen etc. afspraken worden gemaakt over de benodigde ondersteuning (expertise en capaciteit) en een gemeenschappelijke werklocatie in de regio.

4.2.6 *Continuïteit*

De betrokken partijen, maar ook hun achterbannen, hebben aangegeven dat continuïteit van de projectteambezetting van groot belang is. Inhoudelijke kennis en opgebouwd vertrouwen zijn niet zo maar over te dragen aan nieuwe personen. Dat geldt zowel voor de zijde van de provincie (het project- en procesteam) als voor de overige betrokken partijen. Er wordt aangedrongen op zo weinig mogelijk wissels in het team tot eind 2010, wanneer alle procedures in gang zijn. Ook nadien moeten wijzigingen goed begeleid worden.

4.2.7 *Tempo vasthouden*

Partijen en hun achterbannen hebben aangegeven dat er veel waarde wordt gehecht aan spoedige besluitvorming en implementatie van de besluiten. Een aantal factoren heeft directe invloed op het vast kunnen houden van het tempo:

- vasthouden aan de hierboven beschreven spelregels
- het tijdig en zorgvuldig blijven informeren / betrokken houden van de achterbannen
- verwachte problemen tijdig melden

4.2.8 *Er is maar één onderhandelingsstafel*

Vooraf op bestuurlijk niveau is het gebruikelijk problemen direct aan te pakken in een zo klein mogelijke setting. De brede belangen benadering komt in gevaar wanneer partijen buiten ons proces om akkoorden willen sluiten op deelonderwerpen.

4.2.9 *Pakketonderhandeling, alles in één.*

Het resultaat van de onderhandeling is één integraal maatregelenpakket waarbij alle betrokken partijen op basis van hun belangen meerwaarde zien. Tegen dit pakket wordt als geheel, ja dan wel nee gezegd. Er worden geen afzonderlijke maatregelen uit het pakket gehaald om een duurzame oplossing te borgen.

Het integrale pakket bevat;

- inhoud (integraliteit),
- lange termijn oplossingen (robuustheid),
- betrokkenheid van partijen (draagvlak).

4.2.10 *Evaluatie en monitoring*

De betrokken partijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het vorm geven van zowel de monitoring van de voortgang als de evaluatie van de voortgang en de (tussen) resultaten. Partijen zullen indien de evaluatie daar aanleiding toe geeft met voorstellen komen voor aanpassing van inhoud en/of proces.

4.2.11 *Gezamenlijk onderzoeken en resultaten delen*

De betrokken partijen zullen joint fact finding (het gezamenlijk onderzoeken en samen ook eigenaar zijn van de resultaten) als hulpmiddel inzetten om te komen tot een gezamenlijke strategie voor bepaalde specifieke vraagstukken. Afgesproken is om onder andere een verkeersonderzoek en hydrologisch onderzoek te starten en de gezondheidseffecten beter in beeld te brengen. Tijdens het proces kunnen daar vragen aan toegevoegd worden. Niet iedere vraag is echter relevant op elk moment. Gezamenlijk zal worden bepaald hoe daar tijdens het proces mee om wordt gegaan.

Van belang is dat de resultaten van deze onderzoeken ook door iedereen gedragen worden om op basis daarvan beslissingen en vervolgstappen te kunnen nemen.

De betrokken partijen hebben verder aangegeven dat naast inzicht in de huidige situatie ook monitoring van de maatregelen aandacht verdient als mede het organiseren dat alle maatregelen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Hiervoor zal in de vervolgfase een strategie met bijbehorende afspraken worden ontwikkeld om als onderdeel in het Gebiedsakkoord op te nemen.

4.3 **Het proces is leading, procedures zijn ondersteunend**

Het proces is leading, dit betekent dat het werken naar een breed gedragen integraal voorkeurspakket van maatregelen waarover afspraken verankerd worden in een 'Gebiedsakkoord Grenscorridor N69' centraal staat. Vanuit dit proces wordt de koppeling tussen inhoud en procedures georganiseerd, geregistreerd en gefaciliteerd. Structuurvisie en plan-m.e.r. kennen een aantal procedurele stappen, vastgelegd in respectievelijk de Wet ruimtelijke ordening en Wet Milieubeheer, waar het proces rekening mee moet houden.

4.3.1 *Kennisgeving en raadpleging Structuurvisie en plan-MER*

Voorafgaand aan het opstellen en publiceren van een plan-MER en een Structuurvisie dienen formeel twee stappen doorlopen te worden:

- Kennisgeving: dit is niet meer of minder dan een publicatie van het voornemen een plan-m.e.r. procedure te gaan starten en een structuurvisie ontwikkelen.
- Raadpleging: dit is vormvrij en daarmee zelf in te vullen.

Voor de Gebiedsopgave Grenscorridor N69 wordt dit vormgegeven door het opstellen van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De reikwijdte en detailniveau van de plan-MER is op basis van het voorliggende Afsprakenkader in bestuurlijk en ambtelijk overleg zoveel mogelijk "aan de voorkant" met de betrokken partijen besproken en vastgelegd. De definitieve notitie reikwijdte en detailniveau wordt daarna ook nog "aan de achterkant" aan de betrokken

partijen ter reactie toegestuurd. De notitie wordt niet breed publiekelijk ter inzage gelegd.

Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt op basis van de eerste onderzoeksresultaten, de creatieve sessie voor overige ruimtelijke opgaven en een toets aan de belangenmatrix een (aangevulde en aangescherpte) notitie Reikwijdte en Detailniveau ter raadgeving en advies voorgelegd aan de nieuwe besturen en raden. Deze notitie wordt niet breed publiekelijk ter inzage gelegd, maar wel toegestuurd aan de Commissie voor de m.e.r. voor een advies over reikwijdte en detailniveau.

4.3.2 *Opstellen, inspraak, toetsing en vaststelling Structuurvisie en plan-MER*

De plan-m.e.r. procedure loopt gelijk op met het belangen benaderingsproces en dient daar ook als input voor. De resultaten daarvan worden beschreven in een plan-MER. Het uiteindelijke voorkeurspakket zal in een ‘Gebiedsakkoord Grenscoorridor N69’ worden vastgelegd inclusief afspraken over de uitvoering daarvan. Onderdelen uit dit gebiedsakkoord zullen worden vastgelegd in een ontwerp-structuurvisie.

Na vaststelling van het ‘Gebiedsakkoord Grenscoorridor N69’ door de betrokken bestuurders, besturen en achterbannen (inclusief gemeenteraden). Zal de ontwerp-structuurvisie en plan MER voor inspraak worden vrijgegeven en ter toetsing aan de commissie m.e.r. worden voorgelegd om uiteindelijk definitief te kunnen maken en vast te laten stellen door Provinciale Staten.

4.4 Samen over de eindstreep, gezamenlijke besluitvorming

4.4.1 *Besluitvorming in bestuurlijke bijeenkomsten*

Tot 4 december 2009 hebben in totaal vijf bestuurlijke bijeenkomsten plaatsgevonden. Tijdens de eerste bijeenkomsten:

- is aangegeven dat de brede belangenbenadering kan bijdragen aan een integrale Gebiedsopgave;
- hebben de partijen hun belangen beschreven in de belangenmatrix. Op deze manier is bij alle stakeholders inzicht verkregen over elkaar's belangen;
- is gebrainstormd over potentiële maatregelen en oplossingsrichtingen. Deze maatregelen zijn ingedeeld in de verschillende stappen van Verdaas.

Sinds juli zijn de genoemde maatregelen te geordend conform de eisen die een m.e.r. procedure stelt. In de daaropvolgende bestuurlijke bijeenkomsten zijn

- de eerste resultaten van deze uitwerkingen met de bestuurders besproken. Dit heeft geresulteerd in een besluitendocument;
- op basis van dit besluitendocument zijn de resultaten verder uitgewerkt en verwerkt in dit Afsprakenkader en een concept notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Tijdens ambtelijke sessies zijn deze bestuurlijke bijeenkomsten voorbereid en is verder doorgedacht over de belangen, maatregelen, oplossingsrichtingen en het vervolgproces.

4.4.2 Betrokkenheid, draagvlak en commitment

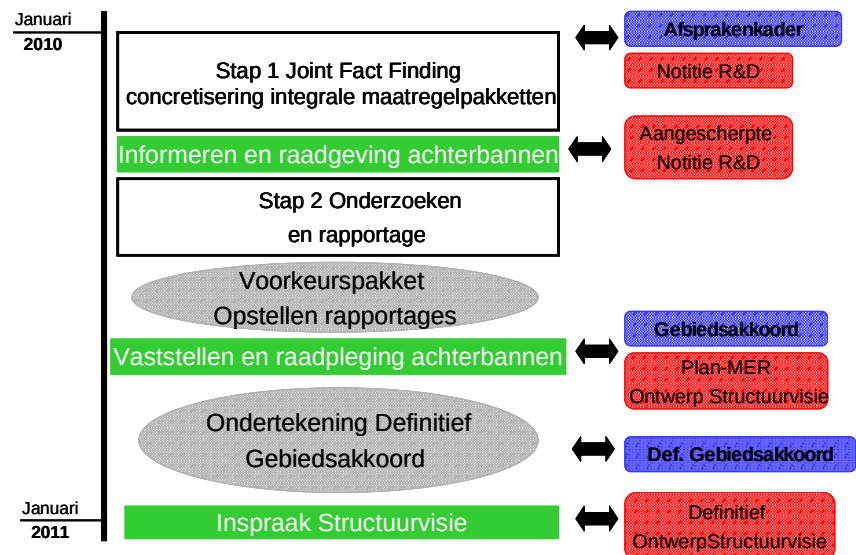
De stakeholders brengen stukken pas formeel in procedure als de gezamenlijke partijen de kwaliteit goed genoeg vinden. Tussentijds wordt het echter van groot belang geacht om achterbannen, inwoners en overige betrokkenen te informeren en betrekken bij het proces. Met behulp van regionale bijeenkomsten, website, nieuwsbrieven en andere media en hulpmiddelen zal dit proactief worden opgepakt, zie hoofdstuk 6, communicatie.

Uiteindelijk zal er een definitieve uitspraak moeten worden gedaan door alle besturen en achterbannen over het voorkeurspakket van maatregelen en de uitvoeringsafspraken daarover, oftewel het Gebiedsakkoord Grenscorridor N69. Betrokkenen hebben daarover afgesproken dat het Gebiedsakkoord door alle besturen en achterbannen dient te worden vastgesteld.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau, ontwerp-Structuurvisie en de plan MER zijn ondersteunende documenten voor het proces. Omdat de inhoud van deze documenten volgt uit het Afsprakenkader en het Gebiedsakkoord is daarover afgesproken deze ter raadgeving en advies aan de besturen en achterbannen worden voorgelegd.

4.4.3 Indicatieve planning vervolgproces

In onderstaand figuur is een indicatieve planning van het vervolgproces, fase 2, schematisch weergegeven. In januari 2010 gaat het vervolgproces van start met als doel om eind 2010 een Gebiedsakkoord Grenscorridor N69 gezamenlijk te hebben vastgesteld, ontwerp-Structuurvisie en de plan MER voor inspraak vrij te geven. Verder is te zien dat medio 2010 de achterbannen middels een aangescherpte notitie Reikwijdte en Detailniveau zullen worden geïnformeerd en geraadpleegd over het proces om in het derde kwartaal het Gebiedsakkoord te kunnen vaststellen.

Figuur 9: Indicatieve planning fase 2 Gebiedsopgave Grenscorridor N69

4.5 De essentie van hoofdstuk 4

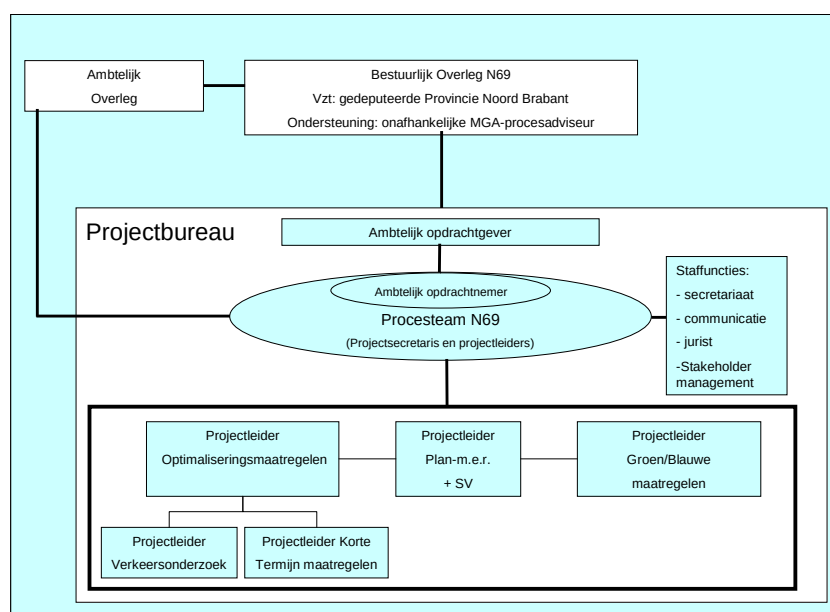
Het proces, op basis van de brede belangen benadering, is leidend om met elkaar afspraken te maken. De inhoud van het Afsprakenkader en Gebiedsakkoord staan centraal in het proces en bevatten de input voor de notitie R&D. De notities ten aanzien van procedures en inhoud (Notitie R&D, MER rapport en structuurvisie) zijn ondersteunend in het proces.

5 Organisatie en financiering

5.1 Organisatie

Een proces vanuit belangen organiseren is een proces van alle stakeholders gezamenlijk. Een gezamenlijke projectorganisatie is een manier om daar vorm aan te geven. De stakeholders hebben aangegeven hierover mee te willen denken. Besloten is om voor de vervolgfase de huidige organisatievorm als basis voort te zetten en deze in de komende periode verder aan te scherpen. Deze aanscherping heeft met name betrekking op de wijze waarop organisaties hierin kunnen en willen participeren.

Het onderstaande figuur geeft schematisch de projectstructuur weer.

Figuur 10: Projectstructuur

De gemeenschappelijke projectorganisatie Grenschorridor/N69 wordt aangestuurd door een bestuurlijk overleg waarin alle stakeholders bestuurlijk vertegenwoordigd zijn, onder voorzitterschap van provincie Noord-Brabant. De voorzitter wordt daarbij technisch ondersteund door een onafhankelijk MGA procesmanager.

Naast het bestuurlijk overleg staat het ambtelijk overleg. Hierin zijn eveneens alle stakeholders vertegenwoordigd. In het ambtelijk overleg worden alle zaken die met de bestuurders worden besproken voorbereid.

De uitvoerende werkzaamheden voor het vervolgproces worden verricht door het procesteam Grenscorridor. Onder leiding van de algemeen projectleider (ambtelijk opdrachtnemer) die daarover verantwoording aflegt bij de ambtelijk opdrachtgever. Ambtelijk opdrachtgever en –opdrachtnemer worden daarbij geleverd door provincie Noord-Brabant .

Naast de algemeen projectleider participeren de projectleiders van deelprojecten, de projectsecretaris, stakeholdermanager en onafhankelijk procesmanager in het procesteam.

Op dit moment zijn er nog drie vacatures voor projectleiders:

- projectleider Verkeersonderzoek
- projectleider Korte termijn maatregelen
- projectleider Groen/Blauwe maatregelen

5.2 Financiering

De totale kosten voor het vervolgproces (2010) worden geraamd op ruim 2,4 miljoen euro, zie onderstaande tabel. Dit betreft een globale raming gebaseerd op kengetallen.

Globale kostenraming Grenscorridor 2010	
(in Euro's exclusief BTW)	
Directe kosten	660.000
Personeelskosten	1.660.000
Projectlocatie	80.000
Totaal	2.400.000

De directe kosten, bestaande uit kosten voor onderzoek en planvorming, proces en organisatie, communicatie en de kosten voor de projectlocatie worden door provincie Noord-Brabant en het SRE ingebracht. De personeelskosten betreffen kosten die gezamenlijk gedragen worden door de inbreng van kennis en expertise vanuit de eigen organisatie.

Ongeveer de helft van deze personeelskosten worden door het SRE en provincie Noord-Brabant ingebracht. Voor de andere helft zijn de overige betrokken partijen verantwoordelijk.

5.3 Ondersteuning

Partijen leveren maximale betrokkenheid door het leveren van kennis en expertise. Betrokken partijen zorgen dat daarvoor voldoende tijd en middelen beschikbaar worden gesteld en zijn verantwoordelijk voor een goede borging van dit proces in de eigen organisatie. Inzet vanuit (ambtelijke) organisatie

blijft wenselijk. Indien nodig kan daarvoor om ondersteuning worden gevraagd aan het procesteam.

Voor het aantrekken van projectleiders wordt gezamenlijk gezocht naar een de beste invulling op basis van gewenste competenties. Dit betekent niet per definitie dat het een afgevaardigde is van één van de belangenorganisaties. De kosten die daar eventueel aan verbonden zullen op basis van een gezamenlijk overeen gekomen verdeelsleutel worden verdeeld over de partijen.

Over de exacte invulling van deze ondersteuning door de betrokkenen zal in de komende periode december 2009 tot en met januari 2010 overleg worden gevoerd met diverse partijen. Met de bedoeling om tijdens het eerste bestuurlijke overleg in 2010 hierover concrete afspraken te kunnen maken met elkaar.

6 Communicatie

Het versterken van het vertrouwen en het draagvlak in dit proces onder de stakeholders en haar achterban(nen) alsmede de inwoners van de regio en overige belanghebbenden, verdienen veel aandacht in dit proces.

6.1 Interne communicatie

De communicatiedoelstelling ten aanzien van de interne communicatie is: pro-actief de juiste informatie verstrekken om goede betrokkenheid te bewerkstelligen bij de stakeholders en hun achterbannen, daardoor wordt commitment en actieve betrokkenheid gewaarborgd. Dit doen we door elkaar tijdig te informeren over actuele zaken, elkaars belangen mee te wegen en met elkaar na te denken en te beslissen over de beste oplossingen voor de lange termijn. De interne communicatie is gericht op:

- Stakeholders
- Achterbannen van de stakeholders

Interne communicatie vindt plaats op het volgende niveau:

- met/tussen de stakeholders in het Bestuurlijk Overleg
- met de achterbannen van de stakeholders (Regio Bijeenkomst en de presentaties van procesteam over stand van zaken)
- met de inhoudelijke ambtenaren/medewerkers van de stakeholders (Ambtelijk Overleg)
- met de communicatiemedewerkers van de stakeholders (werkgroep)
- indien gewenst wordt maatwerk geleverd naar bestuurders.

Communicatie tussen de stakeholders onderling en met hun achterban(nen) maken expliciet onderdeel uit van het MGA-planproces. Als partners dienen de stakeholders continu in gesprek te zijn met elkaar en draagvlak, vertrouwen en commitment binnen hun eigen organisatie en met hun achterban te ontwikkelen. Door middel van zogenoemd Stakeholdermanagement zal dit, als onderdeel van het proces, worden ondersteund, gefaciliteerd en afgestemd.

6.2 Externe communicatie

De communicatiedoelstelling ten aanzien van de externe communicatie is: Pro-actief, open en heldere informatie verstrekken over het proces waardoor de betrokkenheid wordt vergroot en er vertrouwen en draagvlak ontstaat met betrekking tot de Gebiedsopgave in het gebied Grenscorridor N69.

De doelgroepen voor de externe communicatie zijn:

- Inwoners in het gebied. De inwoners in het gebied zijn de bewoners van de gemeenten: Bergeijk, Eersel, Eindhoven, Heeze-Leende, Lommel (België), Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
- Omwonenden N69. De omwonenden van de N69, die het leefbaarheidprobleem het meest ervaren.
- Belangengroeperingen
- Pers

In het Bestuurlijk Overleg is afgesproken dat de provincie de berichtgeving naar buiten toe coördineert. Daar ligt ook het woordvoerderschap met de pers. Er moet gesproken worden uit één mond. Dat laat natuurlijk onverlet dat het de stakeholders vrij staat om vanuit hun eigen hoedanigheid en rol desgewenst te communiceren, bijvoorbeeld met de achterban, maar als het over het proces gaat en over de inhoud die uit dat proces voortvloeit, dan is de provincie de woordvoerder. De partners dienen elkaar op de hoogte te stellen wanneer ze met de pers gaan praten.

6.3 Communicatiestrategie

Voortdurende afstemming en met elkaar in gesprek zijn maakt onderdeel uit van het MGA-planproces. Persoonlijke en rechtstreekse communicatie is daarin het meest effectief, waardoor er bewust diverse reguliere overlegvormen in het leven zijn geroepen en/of regelmatig bijeenkomsten worden georganiseerd voor de stakeholders en hun achterbannen.

Openheid over de gang van zaken in het proces en tijdigheid in het verstrekken van de informatie zijn daarbij van cruciaal belang. En dit geldt ook voor de communicatie met de externe doelgroepen.

De communicatiemiddelen welke worden toegepast zijn:

- Website van de N69 (www.brabant.nl/n69)
- Terugkerende nieuwsbrief (frequentie 4x per jaar)
- Presentaties over de stand van zaken (roadshow), deze presentaties worden pro-actief aan de achterbannen aangeboden en worden medio 2010 ook voor de bewoners en inwoners gehouden.
- E-mail (n69@brabant.nl)
- Gesprekken met stakeholders
- Regionale bijeenkomst
- Kranten/tijdschriften e.d.

6.4 De essentie van hoofdstuk 5

Pro actieve communicatie leidt tot betrokkenheid en draagvlak bij interne en externe stakeholders van het proces. Door het inzetten van communicatiemiddelen en het informeren over de stand van zaken wordt dit gerealiseerd.

SAMENWERKENDE PARTIJEN

- **Actiegroep N69**
- **Brabantse Milieufederatie (BMF)**
- **Brabants Landschap**
- **Brabant-Zeeuwse Werkgeversvereniging (BZW)**
- **EVO**
- **Gemeente Bergeijk**
- **Gemeente Eersel**
- **Gemeente Eindhoven**
- **Gemeente Heeze-Leende**
- **Gemeente Lommel (België)**
- **Gemeente Valkenswaard**
- **Gemeente Veldhoven**
- **Gemeente Waalre**
- **Kamer van Koophandel (KvK)**
- **Natuurmonumenten**
- **Provincie Limburg (België)**
- **Provincie Noord-Brabant**
- **Recron**
- **Rijkswaterstaat Noord-Brabant**
- **Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE)**
- **Staatsbosbeheer**
- **Transport en Logistiek Nederland (TLN)**
- **Vlaamse Overheid (België)**
- **Waterschap de Dommel**
- **Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO)**

